

Vörösmarty Mihály

Szabadság, egyenlőség, testvériség

(Részlet: *Néhány szó a legújabb időben felmerült három eszme felől*
– Pesti Hírlap, 1848. június 4.)

SZABADSÁG. Ez a legnehezebb tanulmány, vagyis inkább végcélja minden emberi küzdelem- és tanulmánynak, minek oda kellene irányozva lenni, hogy átalok a szabadságot kívánatossá és tiszteletessé, boldogítóvá és dicsővé tegyük. A történetírás sokat beszél szabad nemzetekről, szabad társaságokról, elésorolja a nagy királyok, hősök harcait, erénnyel, feláldozással, dicsőséggel telvék lapjai; de ne fertőztessük meg a szabadság nevét, azt állítva, hogy mindez – gyér kivétellel – egyéb volt, mint az erő büszkeségének nyilvánítása: szabadság kevésnek, rabszolgaság millióknak, lakomája a föld isteneinek, hogy megszámlálhatatlan szolgálók az elhányt csontokon rágódjanak.

EGYENLŐSÉG. Midőn az egyenlőségről szólók, nem akarok azon szójátékokra kitérni, hogy például a nagyobb embereket a kisebbek kedvéért kell köszörülni, mint az egykori muszka könyvtárnokról mondják, hogy pakolás közben a szekrénybe nem férő nagyobb könyveket elfűrészeltette. Ez gúny az egyenlőség fogalma ellen – sem azon merész kísérletről, kik, mielőtt egy megállható s elfogadható példát mutathatnának fel, ad *novam divisionem** szeretnék megidézteni a világot. Ez a bujtogatók s ragadozók tana, mely, ha őrszemmel nem tartjuk, csak arra fog szolgálni, hogy a szabadság és egyenlőség eszméit félelmissé tegye.

TESTVÉRISÉG. A legszentebb eszme, ha létesíthető. De nem ez Sisyphus köve, mely midőn a hegytetőt érinti, természetes súlya szerint ismét visszagördül? (...)

A testvéri szeretet nemcsak emberek, a nemzetek számára is hirdettetik. Meglehet, hogy e szép szó a viszályok dühének ordítása, a nemzetek harcainak mennydörgései között hangzandik el. De az emberiség keblét most közelebbről és mélyebben érintette e szó, hogysen egészen felejtene. Egy pillanatra legalább a fejedelmek szövetsége helyett a nemzetek szövetsége, a testvéri szeretet ezen legszebb kifolyása foglalta el a kebleket. De hogy ezt most már mint az emberiségnek biztos szerzeményét, mint bevégzett tényt róhatnók fel a világtörténet könyvébe, ki ezt hinné, az igen csodálatosan álmodoznék.

Mi magyarok a testvériséget úgy értettük, hogy minden régi és újabban szerzett jogainkat a hon minden lakójával megosztottuk.